

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМІРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015 Екземпляр № 1	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОК30 -2023 Арк 20 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
гірничої справи,
природокористування та
будівництва

21 вересня 2023 р., протокол №8

Голова Вченої ради
Володимир КОТЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК30 «УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 103 «Науки про Землю»

освітньо-професійна програма «Управління земельними і водними ресурсами»
факультет гірничої справи, природокористування та будівництва
кафедра наук про Землю

Схвалено на засіданні кафедри
екології та природоохоронних
технологій

16 вересня 2023 р., протокол №9

Завідувач кафедри

Ірина ПАЦЕВА

Гарант освітньо-професійної
програми

Лариса ШЕВЧУК

Розробник: к.с.-г.н., доцент кафедри екології та природоохоронних технологій
МЕЛЬНИК-ШАМРАЙ Вікторія, асистент кафедри екології та
природоохоронних технологій ВОЙНАЛОВИЧ Ірина

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОК30 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5	Галузь знань 10 «Природничі науки»	нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 103 «Науки про Землю»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3	3
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		6	6
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 4,5 самостійної роботи – 4,4	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні	
		32 год.	6 год.
		Лабораторні	
		32 год.	0 год.
		Самостійна робота	
70 год.	138 год.		
Вид контролю: залік, курсова робота			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53,30 % аудиторних занять, 46,70 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 8,0 % аудиторних занять, 92,0 % самостійної та індивідуальної роботи;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Управління земельними ресурсами» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із значенням земельних ресурсів у житті людини та їхнім місцем у структурі природно-ресурсного потенціалу України, вивчення класифікаційних одиниць земельного фонду та їхніх діагностичних ознак, структури земельних ресурсів України, особливостей функціонування ринку землі та переважаючих напрямків охорони земельного фонду держави;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 3

вивчення основних принципів і механізмів управління земельними ресурсами; ознайомлення із основними законодавчими та нормативними документами, які регламентують управління земельними ресурсами, вивчення методів управління і тих завдань, які вони виконують; розуміння сучасного стану і ризиків землекористування та ролі механізмів управління у регулюванні земельних відносин в Україні.

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення теоретичних та методологічних засади управління земельними ресурсами;
- дослідження типізація землекористувань та сучасних підходів до класифікації земель;
- розуміння структури органів управління у сфері земельних відносин та їх компетенції,
- розумінні використання різних методів управління земельними ресурсами;
- вивчення земельних відносин та особливостей управління землями територіальних громад, різних категорій тощо.
- сформувати навички аналізу стану землекористування та рівня земельних відносин з метою прийняття оптимальних управлінських рішень;
- сприяти формуванню умінь, які дозволяють брати участь у розробці, організації та моніторингу реалізації програм використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць.

Внаслідок вивчення дисципліни студенти мають оволодіти теоретичними основами управління земельними ресурсами, засвоїти її правові чинники та інформаційну базу, набути вміння професійно аналізувати матеріали та використовувати їх у практичній діяльності. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- суб'єкти та об'єкти управління земельним ресурсами;
- сутність, зміст, основні завдання, функції та принципи управління земельними ресурсами;
- методи управління земельними ресурсами на всіх ієрархічних рівнях;
- специфіку управління землями різних форм власності в залежності від цільового призначення (типу та підтипу землекористування);
- структуру органів управління земельним ресурсами; класифікацію земельних ресурсів як інструментарій управління;
- методологію формування ефективного землекористування;
- організаційно-економічні заходи щодо використання та охорони земель;
- специфіку управління землями територіальних громад;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземляр № 1	Арк 20 / 4

- основи формування сталого землекористування шляхом організації та удосконалення системи землеустрою й землепорядного проектування;
- ландшафтно-екологічні аспекти управління земельними ресурсами;
- особливості здійснення грошової оцінки різних категорій земель;
- особливості формування екологічної мережі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинні вміти:

- аналізувати основні положення концепції сучасного управління земельними ресурсами;
- користуватись методологією управління земельними ресурсами, а саме процесів – вивчення об'єкту управління, пошуку управлінських рішень, реалізації управлінських рішень та контролю за виконанням управлінських рішень;
- вміти формувати ефективне землекористування на всіх рівнях управління;
- володіти навиками оцінки рівня земельних відносин;
- брати участь у розробці місцевих програм використання та охорони земель із здійсненням моніторингу їх реалізації;
- володіти методиками щодо здійснення оцінки земель всіх категорій;
- брати участь у реалізації організаційно-економічних заходів щодо використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць;
- формувати елементи екологічної мережі в межах землеволодінь.

Зміст навчальної дисципліни «Управління земельними ресурсами» направлений на формування наступних компетентностей, визначених стандартом вищої освіти та освітньо-професійною програмою зі спеціальності 103 «Науки про Землю»:

К03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

К19. Здатність проводити моніторинг природних процесів.

Отримані знання з навчальної дисципліни «Управління земельними ресурсами» стануть складовими наступних програмних результатів навчання за спеціальністю 103 «Науки про Землю»:

ПР01. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю.

ПР10. Аналізувати склад і будову геосфери (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти можуть отримати додатково наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; вміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести суперечки і відстоювати свою позицію, спілкування в конфліктній ситуації; навички створення, керування й побудови відносин у команді.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 5

- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; проводити презентації.
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно.
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність мінятися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем.
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння встановлювати мету, планувати.
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Законодавча та теоретична база управління земельними ресурсами

Тема 1. Теоретичні основи управління земельними ресурсами

Сучасні концепції управління. Еколого-економічні імперативи. Еволюція управління земельними ресурсами. Тренди в управлінні. Поняття, мета, сутність і зміст управління земельними ресурсами. Основні завдання, принципи управління земельними ресурсами. Функції управління земельними ресурсами. Суб'єкти та об'єкти управління земельними ресурсами. Стратегічні цілі управління.

Тема 2. Законодавчі та нормативно-методичні основи управління земельними ресурсами

Конституційна основа управління земельними ресурсами. Земельний кодекс, як законодавча основа управління земельними ресурсами. Стандарти, норми, правила, регламенти, методичні рекомендації, інструкції, як інструментарій управління земельними ресурсами. Законодавство про державну службу, антикорупційне законодавство та спеціальне законодавство.

Тема 3. Гармонізація земельного законодавства України із законодавством ЄС

Узгодження земельних правовідносин України з Європейськими нормами. Законодавство ЄС у сфері земельних відносин. Навколишнє середовище. Сільське господарство.

Тема 4. Механізм і функції управління земельними ресурсами. Форми і методи управління. Інформаційне забезпечення системи управління земельними ресурсами

Основні підходи до формування управління земельними ресурсами за

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 6

кордоном. Форми, методи управління і механізми державного регулювання обігу та ринку земель. Земельно-кадастрова інформація. Земельно-реєстраційна система.

Тема 5. Організаційні структури управління земельними ресурсами. Ієрархія управління

Розмежування компетенції вищих органів влади у галузі управління земельними ресурсами. Організаційна структура управління земельними ресурсами на національному, регіональному та місцевому рівні. Управління земельними ресурсами різних форм власності.

Тема 6. Управління землями різного цільового призначення та напрямки розвитку землекористувань в сучасних умовах

Типізація земельних ресурсів, як інструментарій управління. Категорії земель, як об'єкт державного управління. Напрями розвитку землекористувань в сучасних умовах. Мультифункціональність землекористувань. Сучасні виклики в умовах глобалізації. Диверсифікація сільськогосподарського виробництва. Структуризація землекористувань у територіальній громаді.

Тема 7. Управління охороною земель

Загальні положення. Екологічні аспекти управління. Концептуальні засади ресурсозберігаючого землекористування. Вдосконалення екологічної інфраструктури. Комплексність підходу до управління охороною та використанням земельних ресурсів.

Змістовий модуль 2. Особливості управління земельними ресурсами із значним природно-ресурсним потенціалом

Тема 8. Управління використанням та охороною земель водного фонду

Сфера державного управління щодо використання та охорони водних ресурсів. Користування землями водного фонду. Обов'язки користувачів водного фонду. Водоохоронна зона як природоохоронна територія господарської діяльності. Органи управління землями водного фонду та їх повноваження. Грошова оцінка земель водного фонду.

Тема 9. Управління використанням та охороною земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення

Концепція розвитку природно-заповідних територій в Україні. Сутність і зміст земель природно-заповідного фонду. Органи управління землями природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 7

Режим використання земель природно-заповідного фонду. Розвиток інвестиційної діяльності як функції управління землями природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Грошова оцінка земель природоохоронного призначення.

Тема 10. Управління використанням та охороною земель оздоровчого призначення

Режим використання земель оздоровчого призначення. Спеціально уповноважені органи управління землями оздоровчого призначення. Склад території лікувально-оздоровчих місцевостей і курортів. Поділ округів санітарної охорони на три зони. Контроль за здійсненням санітарно-епідеміологічних заходів на курортах. Грошова оцінка земель оздоровчого призначення.

Тема 11. Управління використанням та охороною земель рекреаційного призначення

Склад земель рекреаційного призначення. Поділ рекреаційних територій на практиці. Організована та неорганізована рекреація. Будівництво на землях рекреаційного призначення. Встановлені обмеження на землях рекреаційного призначення. Органи управління землями рекреаційного призначення та їх повноваження. Грошова оцінка земель рекреаційного призначення.

Тема 12. Управління використанням та охороною земель історико-культурного призначення

Склад земель історико-культурного призначення. Спеціально уповноважені органи управління землями історико-культурного призначення. Режим використання земель історико-культурного призначення. Організація зон охорони пам'яток як механізм управління землями історико-культурного призначення. Грошова оцінка земель історико-культурного призначення.

Змістовий модуль 3. Управління земельними ресурсами які піддаються активному антропогенному навантаженню

Тема 13. Управління землями сільськогосподарського призначення

Поняття земель сільськогосподарського призначення. Угіддя та неугіддя. Особливості управління землями сільськогосподарського призначення. Використання та охорона земель сільськогосподарського призначення. Особливості використання меліорованих земель сільськогосподарського призначення. Органи управління землями сільськогосподарського призначення та їх повноваження. Грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 8

Тема 14. Управління використанням та охороною земель лісового фонду

Суб'єкти та об'єкти правовідносин землями лісового фонду. Право тимчасового і постійного користування лісами. Уповноважені органи у сфері управління землями лісового фонду. Лісовий сервітут. Зміна цільового призначення земельних лісових ділянок. Органи управління землями лісогосподарського призначення та їх повноваження. Грошова оцінка земель лісового фонду

Тема 15. Особливості управління використанням та охороною земель житлової та громадської забудови.

Актуальність міського землекористування Співвідношення понять «землі населених пунктів» і «землі житлової та громадської забудови». Питання, що вирішуються в Генеральному плані. Склад містобудівної документації. План земельно-господарського устрою. Актуальні проблеми управління земельними ресурсами міст. Територіальна громада міста. Розмежування земель державної та комунальної власності. Повноваження міських рад у сфері землеустрою.

Тема 16. Управління використанням та охороною земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення

Режим використання земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Спеціально уповноважені органи управління землями промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Грошова оцінка земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	усього	лекції	лабораторні	практичні	самостійна робота	усього	лекції	лабораторні	практичні	самостійна робота	
Змістовий модуль 1. Законодавча та теоретична база управління земельними ресурсами											
Тема 1. Теоретичні основи управління земельними ресурсами	9	1	2	2	4	7	0,5	0	0,5	6	
Тема 2. Законодавчі та нормативно-методичні основи управління земельними ресурсами	7	1	2	2	2	8,5	0,5	0	0	8	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 9

Тема 3. Гармонізація земельного законодавства України із законодавством ЄС	7	1	2	2	2	6	0	0	0	6
Тема 4. Механізм і функції управління земельними ресурсами. Форми і методи управління. Інформаційне забезпечення системи управління земельними ресурсами	7	1	2	2	2	6	0	0	0	6
Тема 5. Організаційні структури управління земельними ресурсами. Ієрархія управління	7	1	2	2	2	8	0	0	0	8
Тема 6. Управління землями різного цільового призначення та напрямки розвитку землекористувань в сучасних умовах	7	1	2	2	2	6,5	0	0	0,5	6
Тема 7. Управління охороною земель	7	1	2	2	2	9	0,5	0	0,5	8
Разом за змістовий модуль 1	51	7	14	14	2	51	1,5	0	1,5	48
Змістовий модуль 2. Особливості управління земельними ресурсами із значним природно-ресурсним потенціалом										
Тема 8. Управління використанням та охороною земель водного фонду	11	1	2	2	6	11	0,5	0	0,5	10
Тема 9. Управління використанням та охороною земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	11	1	2	2	6	11	0,5	0	0,5	10
Тема 10. Управління використанням та охороною земель оздоровчого призначення	11	1	2	2	6	11	0,5	0	0,5	10
Тема 11. Управління використанням та охороною земель рекреаційного призначення	11	1	2	2	6	11	0,5	0	0,5	10
Тема 12. Управління використанням та охороною земель історико-культурного призначення	11	1	2	2	6	11	0,5	0	0,5	10

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 10

Разом за змістовий модуль 2	55	5	10	10	30	55	2,5	0	2,5	50
Змістовий модуль 3. Управління земельними ресурсами які піддаються активному антропогенному навантаженню										
Тема 13. Управління землями сільськогосподарського призначення	11	1	2	2	6	11	0,5	0	0,5	10
Тема 14. Управління використанням та охороною земель лісового фонду	11	1	2	2	6	11	0,5	0	0,5	10
Тема 15. Особливості управління використанням та охороною земель житлової та громадської забудови.	11	1	2	2	6	11	0,5	0	0,5	10
Тема 16. Управління використанням та охороною земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	11	1	2	2	6	11	0,5	0	0,5	10
Разом за змістовий модуль 3	44	4	8	8	24	44	2	0	2	40
ВСЬОГО	150	16	32	32	56	150	6	0	6	138

5. Теми практичних робіт

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основні положення концепції сучасного управління земельними ресурсами	2	-
2	Наукові основи та сучасні концепції моніторингу земель	2	-
3	Правова база та інституційна основа управління земельними ресурсами	2	-
4	Напрями і механізми державного управління земельними ресурсами	2	-
5	Управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки	2	-
6	Методи управління земельними ресурсами	2	2
7	Управління землями різних форм власності	2	1

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 11

8	Управління землями різного цільового призначення	2	1
9	Управління землекористуванням на рівні територіальних громад	2	-
10	Аналіз та оцінка особливостей використання земельних ресурсів на місцевому рівні	2	-
11	Організаційно-економічні заходи управління земельними ресурсами на місцевому рівні	2	-
12	Структура земельних ресурсів різних територіальних утворень	2	1
13	Екологічна оцінка стану земельних ресурсів	2	1
14	Розрахунок розподілу земельних угідь в межах територіальних утворень за формами власності та видами користування	2	-
15	Розробка програми використання та охорони земель й інших природних ресурсів на місцевому рівні	2	-
16	Підвищення ефективності управління земельними ресурсами за допомогою концепції «governance»	2	-
РАЗОМ		32	6

6. Теми лабораторних робіт

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення	2	-
2	Грошова оцінка земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	2	-
3	Грошова оцінка земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення	2	-
4	Грошова оцінка земель водного фонду.	2	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 12

5	Грошова оцінка земель лісового фонду	2	-
6	Оптимізація використання забудованих земель	2	-
7	Розрахунок розміру втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва	2	-
8	Земельний податок. Орендна плата	4	-
9	Характеристика сучасного стану використання земель в межах територіальної громади	4	-
10	Перспективне використання території територіальної громади	2	-
11	Визначення режимоутворюючих об'єктів та формування обмежень на території територіальної громади	2	-
12	Визначення основних пріоритетів розвитку земельних ресурсів в територіальної громади	2	-
13	Створення цифрової картографічної основи території територіальної громади	4	-
Разом		32	0

6. Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Законодавча та теоретична база управління земельними ресурсами

Тема 1. Теоретичні основи управління земельними ресурсами

1. Еколого-економічні імперативи.
2. Еволюція управління земельними ресурсами.
3. Тренди в управлінні.
4. Стратегічні цілі управління.

Тема 2. Законодавчі та нормативно-методичні основи управління земельними ресурсами

1. Конституційна основа управління земельними ресурсами.
2. Законодавство про державну службу, антикорупційне законодавство та спеціальне законодавство.

Тема 3. Гармонізація земельного законодавства України із законодавством ЄС

1. Навколишнє середовище.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 13

2. Сільське господарство.

Тема 4. Механізм і функції управління земельними ресурсами. Форми і методи управління. Інформаційне забезпечення системи управління земельними ресурсами

1. Основні підходи до формування управління земельними ресурсами за кордоном.

Тема 5. Організаційні структури управління земельними ресурсами. Ієрархія управління

1. Розмежування компетенції вищих органів влади у галузі управління земельними ресурсами.

Тема 6. Управління землями різного цільового призначення та напрямки розвитку землекористувань в сучасних умовах

1. Типізація земельних ресурсів, як інструментарій управління.
2. Мультифункціональність землекористувань.

Тема 7. Управління охороною земель

1. Вдосконалення екологічної інфраструктури.

Змістовий модуль 2. «Особливості управління земельними ресурсами із значним природно-ресурсним потенціалом»

Тема 8. Управління використанням та охороною земель водного фонду

1. Сфера державного управління щодо використання та охорони водних ресурсів.
2. Органи управління землями водного фонду та їх повноваження.

Тема 9. Управління використанням та охороною земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення

1. Концепція розвитку природно-заповідних територій в Україні.
2. Органи управління землями природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.

Тема 10. Управління використанням та охороною земель оздоровчого призначення

1. Режим використання земель оздоровчого призначення.
2. Спеціально уповноважені органи управління землями оздоровчого призначення.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 14

Тема 11. Управління використанням та охороною земель рекреаційного призначення

1. Організована та неорганізована рекреація.
2. Будівництво на землях рекреаційного призначення.

Тема 12. Управління використанням та охороною земель історико-культурного призначення

1. Організація зон охорони пам'яток як механізм управління землями історико-культурного призначення.

Змістовий модуль 3. «Управління земельними ресурсами які піддаються активному антропогенному навантаженню»

Тема 13. Управління землями сільськогосподарського призначення

1. Поняття земель сільськогосподарського призначення.
2. Органи управління землями сільськогосподарського призначення та їх повноваження.

Тема 14. Управління використанням та охороною земель лісового фонду

1. Уповноважені органи у сфері управління землями лісового фонду.
2. Органи управління землями лісогощподарського призначення та їх повноваження.

Тема 15. Особливості управління використанням та охороною земель житлової та громадської забудови.

1. Актуальність міського землекористування
2. Співвідношення понять «землі населених пунктів» і «землі житлової та громадської забудови».
3. Розмежування земель державної та комунальної власності.
4. Повноваження міських рад у сфері землеустрою.

Тема 16. Управління використанням та охороною земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення

1. Спеціально уповноважені органи управління землями промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

7. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання: 1) словесні методи – лекція, бесіда, діалог, розповідь-роз'яснення; 2)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 15

наочні методи – метод ілюстрації, спостереження, моделювання; 3) практичні методи – виробничо-практичні, творчо-пошукові, контрольні; 4) самостійне навчання; 5) індивідуальна робота.

8. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання знань студентів за дисципліною «Управління земельними ресурсами» включає поточний, модульний та підсумковий семестровий контроль знань – залік у 6 семестрі. Контроль знань здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Поточний контроль. Видами поточного контролю можуть бути у відповідності з програмою: опитування, контрольні роботи, тести, колоквіуми, наукові повідомлення тощо. При поточному контролі під час практичних занять та лабораторних робіт оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях, активність при обговоренні питань, систематичність роботи на заняттях, результати виконання домашніх завдань, експрес-контролю у формі тестів та колоквіумів, письмових контрольних робіт, в тому числі модульних підсумкових.

Модульний контроль. Модульний контроль проводиться на відповідному практичному чи лабораторному занятті після вивчення змістовного модуля. Проводиться на підставі оцінок поточного контролю та результатів модульних контрольних робіт, виконанням яких завершується вивчення матеріалу за кожним модулем.

Підсумковий семестровий контроль. Підсумковий семестровий контроль у 6 семестрі проводиться у формі заліку та передбачає, що підсумкова оцінка з даної дисципліни визначається як сума оцінок за модулями. Якщо сума балів є недостатньою здобувач проходить підсумкове тестування.

9. Курсова робота

9.1. Загальні положення щодо написання курсової роботи

Основною метою курсової роботи є закріплення, узагальнення та поглиблення знань, одержаних студентами під час вивчення навчальної дисципліни, а також застосування цих знань під час розв'язання практичних завдань у процесі майбутньої виробничої діяльності. Під час виконання курсової роботи студент повинен оволодіти методологією та методикою здійснення аналізу структури земельного фонду регіону дослідження, розподілу земель в межах територіальних громад, вміння здійснювати грошову оцінку земель (за цільовим призначенням) та розраховувати плату за використання земельної ділянки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОК30 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 16

Кожен студент має індивідуальний об'єкт для самостійного дослідження і можливість консультивання з керівником згідно з графіком на кафедрі. Особливості формування та основні вимоги оформлення курсової роботи регламентуються методичними рекомендаціями.

Курсова робота проходить обов'язкову перевірку на плагіат. На кафедрі, що забезпечує викладання даної дисципліни створюється комісія, яка перевіряє роботу на дотриманні академічної доброчесності. Для перевірки використовуються програми. Які є вільному доступі через мережу Інтернет.

9.2. Процедура захисту курсової роботи

Виконану курсову роботу подають на кафедру екології та природоохоронних технологій у термін, передбачений графіком освітнього процесу, але не пізніше 10 днів до захисту. Спочатку виконана курсова робота реєструється на кафедрі та передається викладачу – керівнику на перевірку. Викладач ретельно перевіряє роботу, пише відзив. Керівник у своєму відзиві щодо оцінювання курсової роботи пропонує допустити її до захисту або не допускати. Якщо робота не відповідає вимогам до курсової роботи, викладач повертає роботу з позначкою «на доопрацювання» без письмового відгуку. У такому разі викладач не допускає здобувача до захисту та встановлює строки усунення недоліків. Тільки після доопрацювання, з урахуванням зауважень, викладач пише відзив і допускає роботу до захисту.

Захист курсової роботи проводиться на відкритому засіданні комісії кафедри щодо захисту курсових робіт. Для розкриття змісту курсової роботи здобувачу надається не більше 10-ти хвилин. При захисті курсової роботи здобувач має продемонструвати глибокі знання з досліджуваної теми, вміння чітко викладати власні думки, використовувати ілюстративний матеріал, аргументовано відповідати на питання. Під час захисту дозволяється використовувати різні діаграми, плани, карти, схеми, таблиці. У процесі захисту члени комісії, керівник курсової роботи можуть ставити питання по темі роботи. Після виступу здобувача слово надається його керівнику, який висловлює свою позицію. Після обміну думками здобувачу надається заключне слово для захисту своєї позиції щодо поставлених в процесі обговорення курсової роботи питань. Він може погодитись або не погодитись з висловленими оцінками, може уточнити свою позицію або залишитись при своїй думці. Проте в будь-якому випадку здобувач повинен об'єктивно оцінювати хід обговорення, висловлені зауваження, вміння визнати їх справедливості. Якість виконання та успішність захисту курсової роботи визначається за наступною системою.

Оцінка «відмінно» виставляється за ґрунтовно виконану роботу (відповідно до стандартних вимог) тоді, коли здобувач вільно володіє

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 17

матеріалом з обраної теми, оперує спеціальною термінологією, самостійно аналізує опрацьований матеріал, вміло поєднує теоретичні надбання з практикою, а його робота виконана з дотриманням усіх необхідних вимог.

«Добре» виставляється у тому разі, коли студент ґрунтовно виконав роботу, сумлінно підготувався до захисту, вміло викладає і знає матеріал. Однак на захисті допускає певні неточності в трактуванні окремих питань, відчуває труднощі в їх теоретичному узагальненні або практичному спрямуванні.

«Задовільно» виставляється, якщо здобувач виконав роботу відповідно до вимог, загалом орієнтується в даній темі, але не може достатньо аргументовано сформулювати висновки, вміло пов'язати теоретичні узагальнення з практикою, відчуває значні труднощі в логічному викладі виконаних завдань, недостатньо переконливо і впевнено захищає курсову роботу.

«Незадовільно» виставляється тоді, коли робота має суттєві недоліки, виконана з відхиленням від встановлених вимог, а її автор не орієнтується в питаннях теми, не володіє необхідним понятійним апаратом, не володіє матеріалом з теми курсової роботи.

Незадовільна оцінка за рішенням комісії тягне наступні наслідки:

- студент зобов'язується підготувати курсову роботу по новій темі з додержанням встановленого порядку;
- повторно захищається та ж курсова робота після внесення змін, доповнень, уточнень і т. ін.

Дата проведення повторного захист курсових робіт визначається деканатом факультету.

Оцінювання курсового проекту (роботи):

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 20	до 20	до 60	100

Шкала оцінювання

За шкалою ЄКТС	За національною шкалою	За 100–бальною шкалою
A	відмінно	90-100
B	добре	82-89
C		74-81
D	задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОК30 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 18

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота																СУМА
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	100
4	4	4	4	4	4	4	8	8	8	8	8	8	8	8	8	

Шкала оцінювання

За шкалою ЄКТС	Залік	За 100–бальною шкалою
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

10. Рекомендована література

Основна література

1. Земельний Кодекс України: Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
2. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 № 962-IV. Режим доступу : https://kodeksy.com.ua/pro_ohoronu_zemel.htm
3. Закон України «Про землеустрій» від 22 травня 2003 року № 858-IV. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>
4. Закон України «Про державний земельний кадастр» від 7 липня 2011 року № 3613-VI. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>
5. Закон України “Про державний контроль за раціональним використанням та охороною земель”: Прийнятий 19.06.2003 № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 39. Ст. 350.
6. Паньків З. П. Земельні ресурси. Практикум : навчальний посібник / Паньків З. П., Наконечний Ю. І. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 196 с.
7. Глушенкова І. С., Анопрієнко Т. В., Кошкалда І. В., Трегуб О. М. Управління земельними ресурсами : конспект лекцій. Харків. нац. ун-т. міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 85 с.
8. Радзій В.Ф. Управління земельними ресурсами : конспект лекцій. Луцьк : Вол. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 130 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОКЗ0 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 19

9. Шарий Г.І., Тимошевський В.В., Міщенко Р.А., Юрко І.А. Управління земельними ресурсами: [навчальний посібник]. Полтава: ПолтНТУ, 2019. 172 с.

10. Управління земельними ресурсами та землекористуванням: базові засади теорії, інституціалізації, практики: монографія / А.М. Третяк, В.М. Третяк, Р.М. Курильців, Т.М. Прядка, Н.А. Третяк; [за заг. ред. А.М. Третяка]. Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. 227 с.

11. Лазарева О. В. Організація і управління землевпорядним виробництвом : навч. посіб. для студентів галузі знань 19 «Архітектура та будівництво», спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій». Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 160 с

12. Методика нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення: постанова Кабінету Міністрів від 16 листопада 2016 р. № 831 // Офіційний вісник України, 2016., № 93. ст. 3040.

13. Третяк А.М., Третяк В.М. Теоретичні засади розвитку сучасної системи землекористування в Україні. Агросвіт 2021. № 1-2. С. 3-11.

14. Домбровська О. А., Корецький А. В. Управління земельними ресурсами // Навчальний посібник. ФЛП Панов А. Н. 2018. 368 с.

Допоміжна література

1. Дорош О. С. Управління земельними ресурсами на регіональному рівні. К.: ТОВ ЦЗРУ, 2005.

2. Лавейкін М. І. Реформування системи землекористування в Україні. К.: РВПС України НАН України. – 376 с

3. Новаковський Л.Я., Третяк А.М. Основні положення концепції розвитку земельної реформи в Україні. К., 2010. 53 с.

4. Бусуйок Д. Управлінські та сервісні правовідносини в земельному праві України: монографія. К.: Ніка-Центр, 2017. 352 с.

5. Третяк А.М. Управління земельними ресурсами: навчальний посібник / А.М. Третяк, О.С. Дорош. В.: Нова книга, 2006. 462 с.

6. Управління земельними ресурсами: підручник / [В.В. Горлачук, В.Г. В'юн, І.М. Песчанська та ін.]; за ред. В.В. Горлачука. 27 ге вид., випр. Львів: Магнолія 2006. 443 с.

7. Третяк А.М. Концептуальні засади розвитку в Україні сучасної багатофункціональної системи управління земельними ресурсами / А.М. Третяк, Р.М. Курильців, Н.А. Третяк // Землевпорядний вісник. 2013. №9. С. 25728.

8. Третяк Н.А. Розвиток системи управління земельними ресурсами як економічна функція власності на землю / Н.А. Третяк. Херсон: Грінь Д.С., 2013. 254 с.

9. Сакаль О.В. Багаторівневий підхід до управління земельними ресурсами в умовах децентралізації влади в Україні / О.В. Сакаль, Н.А. Третяк //

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/103.00.1/Б/ОК30 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 20

Екологічні та соціально-економічні особливості управління природними ресурсами в умовах децентралізації влади: зб. матер. всеукр. кругл. столу, 19 берез. 2015 року. К.: НУБіП, 2015. С. 236-241.

10. Третяк Н.А. Розвиток системи управління земельними ресурсами як економічної функції власності на землю: [монографія]. Херсон: Грінь Д.С., 2013. 254 с.

11. Управління земельними ресурсами / За ред. професора А.М. Третяка. Навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2006. 360 с.

12. Третяк А.М., Курильців Р.М., Третяк Н.А. Управління земельними ресурсами і земельний кадастр: взаємозалежність і ефективність. Землевпорядний вісник. 2014. № 10. С. 34-39.

13. Третяк А.М., Третяк В.М. Поняття, сутність та зміст раціонального використання землі: теорія, методологія та практика. Землевпорядний вісник. 2015. № 8. С. 21-25.

14. Методичні рекомендації до виконання практичних занять і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи земельного адміністрування» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання зі спеціальності 193 – Геодезія та землеустрій) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Ю. Б. Радзінська. – Харків. ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 54 с.

15. Третяк А.М., Третяк В.М., Дорош О.С. Концептуальні основи зонування земель для управління земельними ресурсами за межами населених пунктів. Землевпорядний вісник. 2008. № 4. С. 40-45

16. Горлачук В. В., Лазарєва О. В. Управління земельними ресурсами. Практикум для студентів спеціальності 193 Геодезія та землеустрій Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво». 88 с.

17. Мошинський В. С., Бухальська Т. В. Управління земельними ресурсами. Практикум. Рівне : НУВГП, 2010. 133 с.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру <http://www.land.gov.u>

2. Державний земельний кадастр <https://e.land.gov.ua/>

3. Реєстрація земельної ділянки
<https://www.kmu.gov.ua/service/reestratsiya-zemelnoi-dilyanki>